

526. Βασιλεῦσι πόλλας εἶναι γυναικάς τοῖς δὲ ὄρείοις τῶν Μήδων καὶ πᾶσιν ἔθνος τοῦτο; ἐλάττους δὲ τῶν πέντε οὐκ ἔξεστιν· ὡς δὲ αὐτώς τὰς γυναικάς φασιν ἐν καλῷ τιθεσθαι, ὅτι πλείους νέμεται σύνδρας, τῶν πέντε δὲ ελάττους, συμφοράν ἡγεῖσθαι. Τῆς δὲ ἀλληλῆς Μηδίας εὐδαιμονούσης τελέως, λύπραί ἐσιν ἡ προσάρκτιος ὄρειν· σιτοῦνται οὖν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἐκ τε μῆλων ἔησῶν κατέντων ποιοῦνται μάζας· ἀπὸ δὲ ἀμυγδαλῶν φωχθέντων ἄρτους· ἐκ δὲ ρίζῶν τινῶν οἶνον ἐκπλίσουσι· κρέασι δὲ χρῶνται Θηρείοις, ἥμερα δὲ οὐ τρέφουσι θρέμματα. Τοσοῦτα καὶ περὶ Μήδων φαμέν· περὶ δὲ τῶν νομέμων κοινῇ τῆς συμπάσης Μηδίας, ἐπειδὴ ταῦτα τοῖς Περσικοῖς γεγένηται, διὰ τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτειαν, ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ θήσομεν.

Κ Ε Φ. ΙΔ.

§. I.

Τῆς δὲ Αρμενίας τὰ μὲν νότια προβέβληται τὸν Ταῦρον, διείργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ Εὐφράτου καὶ τοῦ 527. Τέγριος, ἢν Μεσοποταμίαν καλοῦσι· τὰ δὲ ἐωθίνα τῆς Μηδίας συνάπτει τὴν μεγάλην καὶ τὴν Ἀτροπατηνήν. Προσάρκτια δέ ἐσι τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάσσης ὅρη τὰ τοῦ Παραχοάδρα, καὶ Ἄλβανοι, καὶ Ἰβηρεῖς, καὶ ὁ Καύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ συνάπτων τοῖς Αρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ Κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων Τίβρηνῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ταῦτα ἐσι τὰ ἔθνη, καὶ ὁ Παρουάδρης, καὶ ὁ Σκυδίσιος μέχρι τῆς μικρᾶς Αρμενίας, καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἢ διείργει τὴν Αρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς.

§. 2.

Όγάρ Εύφρατης, ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς 527. ἀρχὰς ἔχων, τὸ μὲν πρῶτον ρέει πρὸς δύσιν διὰ τῆς Αρμενίας, εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταύρον, μεταξὺ τῶν Αρμενίων τε καὶ Καππαδόκων καὶ Κομιαγηνῶν· ἐκπεσὼν δ' ἔξω, καὶ γενόμενος κατὰ τὴν Συρίαν, ἐπιστρέφει πρὸς χειμερικὸν στατολάς μέχρι Βασιλῶνος, καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφότεροι δὲ τελευτῶσιν εἰς τὸν Περσικὸν ρέοντα. Τὰ μὲν δὴ κύκλῳ τοιαῦτα, δρεινά σχεδόν τε πάντα καὶ τροχέα, πλὴν τῶν πρὸς τὴν Μηδίσην κεκλιμένων ὅλίγων. Παλιν δὲ τοῦ λεχθέντος Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περαίας τῶν Κομιαγηνῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν, ἦν ὁ Εύφρατης ποιεῖ, Μάσιον μέν ἐστι τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιδις ἐστι· ἐκ δὲ τῶν προσαρκτίων μερῶν ἡ Σωφηνὴ κεῖται, μεταξὺ τοῦ τε Μασίου καὶ τοῦ Αντιταύρου. Οὗτος δὲ ἀπὸ τοῦ Εύφρατον καὶ τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν, τελευτᾷ πρὸς τὰ ἔως τῆς Αρμενίας, ἀπολαμβάνων μέσην τὴν Σωφηνήν, ἐκ Θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ακιλισηνήν, μεταξὺ ἴδουμένην τοῦ Ταύρου τε καὶ τῆς τοῦ Εύφρατον ποταμίας, πρὶν ἡ κάμπτειν αὐτὸν ἐπὶ νότου· Βασιλειον δὲ τῆς Σωφηνῆς Καρκαθιόκεστα. Τοῦ δὲ Μασίου ὑπέρκειται πολὺ πρὸς ἔω κατὰ τὴν Γορδυηνήν ὁ Νιφάτης, εἰδ' ὁ Ἄβος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Εύφρατης ρέει καὶ ὁ Αράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν, ὁ δὲ πρὸς ἀνατολάς· εἰδ' ὁ Νίδαρος μέχρι τῆς Μηδίας παραπτείνει.

§. 3.

Οἱ μὲν οὖν Εύφρατης εἴρηται, δυ τρόπον ρέει· Οἱ δὲ Αράξης, πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεγχθεῖς μέχρι τῆς Ατροπατηνῆς, καίπεται

527. πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους· καὶ παραρρέει τὰ Ζάρα πρῶτον, εἶτ' Ἀρτάξας, πόλιν Ἀρμενίων ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀραξηνοῦ πεδίου πρὸς τὸ Κασπιον ἐκδίδωσι πέλαγος.

§. 4.

Ἐν αὐτῷ μὲν τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὅρη, πολλὰ δὲ ὄροπέδια,
 528. ἐν οἷς οὐδὲ ἀμπελος φύεται ῥάδιως· πολλοὶ δὲ αὐλῶνες, οἱ μὲν
 μέσως, οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαιμονες· καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν
 πεδίον, δι' οὗ ὁ Ἀράξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ὄχρα τῆς Ἀλβα-
 νίας καὶ τὴν Κασπίου ἐκπίπτει Θαλασσαν· καὶ μετὰ ταῦτα ἡ
 Σακασηνή, καὶ αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ τῷ Κύρῳ
 ποταμῷ· εἴτε δὲ ἡ Γωγαρηνή. Πᾶσα γάρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς
 τε, καὶ τοῖς ἡμέροις δένδρεσι, καὶ τοῖς ἀειδαλέσι πληθύει.
 Φέρει δὲ καὶ ἑλαίας· ἔσι δὲ καὶ ἡ Φαυνηνή τῆς Ἀρμενίας
 ἐπαρχία· καὶ ἡ Κωμισηνή, καὶ Ὁρχισηνή, πλείσην ἵππείσιν
 παρέχουσα. Ηδὲ Χορζηνή καὶ Καμβυσηνή προσβορρώταται εἰσι
 καὶ νιφόδιοις μάλιστα, συνάπτουσαι τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι,
 καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ, καὶ τῇ Κολχίδῃ· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερ-
 βολὰς τῶν ὄρῶν πολλάκις καὶ συνοδίας ὄλας ἐν τῇ χιόνι
 καταπίνεσθαι, νιφετῶν γενομένων ἐπὶ πλέον· ἔχειν δὲ καὶ
 βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιούτους κινδύνους παρεξαίρουστας εἰς τὴν
 ἐπιφύλεξιν, ἀναπνοῆς τε χάριν, καὶ τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπι-
 οῦσιν, ὡς εἰ βοηθείας τυγχάνειν, ἀνορύττεσθαι τε καὶ σώζεσθαι.
 Έν δὲ τῇ χιένι βώλους πήγυνυσθαι φασι κοιλας, περιεχούσας
 χρητὸν ὕδωρ, ὡς ἐν χιτῶνι καὶ ζώα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι·
 καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ Νερίπας· καὶ
 τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρητὸν ὕδωρ, περισχισθέντων δὲ τῶν
 χιτῶνων πίνεσθαι. Τὴν δὲ γένεσιν τῶν ζώων τοιαύτην εἰκά-
 ζουσιν, οἵσιν τὴν τῶν κωνώπων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μεταλλοῖς φλογὸς
 καὶ τοῦ φεψαίλου.

§. 5.

Ισοροῦσι δὲ τὴν Αρμενίαν, μικρὸν πρότερον οὖσαν, αὐξη- 528.
 Θῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαρίαδρον οἱ πρότερον μὲν
 ἡσαν ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγοῖ, βασιλεύσαντες δὲ μέρον
 μετὰ τὴν ἔκεινου ἦτταν, ὁ μὲν, τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς Ἀχι-
 λισηνῆς καὶ Οδομαντίδος, καὶ ἄλλων τινῶν, ὁ δὲ, τῆς περὶ
 Ἀρτάξατα, συνηγένεσαν, ἐκ τῶν περικειμένων ἐθνῶν ἀποτέμο-
 μενοι μέρη ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φαυνίτιν,
 καὶ Βασοροπέδαν· Ἰβηρῶν δὲ τὴν τε παρώρειαν τοῦ Παρουάδρου,
 καὶ τὴν Χορζηνὴν, καὶ Γωγαρηνὴν, πέραν οὖσαν τοῦ Κύρου·
 Χαλινῶν δὲ καὶ Μοσυνοίκων Καρηνίτιν καὶ Ξερξηνὴν, ἀ τῇ
 μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐσὶν δμορχ, ἡ καὶ μέρη αὐτῆς ἐστι· Καταδίουν
 δὲ Ἀκιλισινὴν καὶ τὴν περὶ τὸν ἀντίταυρον· Σύρων δὲ Ταμω-
 νίτιν, ὡς ε πάντας διμογλώττους εἶναι.

§. 6.

Πόλεις δὲ εἰσὶν Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε, ἥν καὶ Ἀρτα-
 ξιάσατα καλοῦσιν, Ἀωΐδα κτίσαντος Ἀρταξία τῷ βασιλεῖ,
 καὶ Ἀρξατα, ἀμφότεραι ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ· ἡ μὲν Ἀρξατα πρὸς 529.
 τοῖς ὅροις τῆς Ἀτροπατίας, ἡ δὲ Ἀρτάξατα πρὸς τῷ Ἀραξηνῷ
 πεδίῳ, συνῳκισμένη καλῶς, καὶ βασιλείου οὖσα τῆς χώρας.
 Κεῖται δὲ ἐπὶ χερόρονησιάζοντος ἀγκῶνος, τὰ τεῖχος κύκλῳ προ-
 βεβλημένον τὸν ποταμὸν, πλὴν τοῦ ἴσθμου· τὸν ἴσθμον δὲ
 ἔχει τάφρῳ καὶ χάρακι κεκλεισμένον. Οὐ πολὺ δὲ ἀπωθέν εἴσι
 τῆς πόλεως καὶ τὰ Τιγράνου καὶ Ἀρταουάσδου γαζοφυλάκια,
 φρούρια ἐρυμνά, Βάθυρσά τε, καὶ Όλανή· ἥν δὲ καὶ ἄλλα ἐπὶ
 τῷ Εὐφράτῃ. Ἀρταγήρας δὲ ἀπέσησε μὲν Ἀδὼρ ὁ φρούραρχος,
 ἔκειλον δὲ οἱ Καίσαρος στρατηγοί, πολιορκήσαντες πολὺν χρό-
 νον, καὶ τὰ τείχη περιείλου.

§. 7.

529. Ποταμοί δὲ πλείους μέν εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ γυναικιώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος, εἰς τὸν Ποντικὸν ἐκπίπτουσες θάλατταν, (Ἐρατοσθένης δὲ σὺν τῷ Λύκῳ τιθησι Θερμώδοντα οὐκ εὖ). εἰς δὲ τὴν Κασπίου Κύρος καὶ Ἀράξης· εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν, ὃ τε Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρης.

§. 8.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὸν Αρμενίου μεγάλαι· μία μὲν ἡ Μόντιανή (Κυνέας μεθερμηνευθεῖσα), μεγίστη, ὡς φασι, μετὰ τὸν Μαιῶτιν, ἀλμυροῦ ὄντος, διῆκουσα μέχρι τῆς Ατροποτίας, ἔχουσα καὶ ἀλοπήγια· ἡ δὲ, Αρσονή, ἡν καὶ Θωνίτιν καλούσσῃ· ἔστι δὲ νιτρίτες, τὰς δὲ ἐσθῆτας ρύττει καὶ διαξαίνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἀποτέλεσται τὸ ὄντωρ. Φέρεται δὲ διὸ αὐτῆς ὁ Τίγρης, ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν Νεφάτην ὄρειν τῆς ὄρμηθείσης, ἀμικτού φυλάττων τὸ ρεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα· ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα (Μήδων τίγριν καλούντων τὸ τόξευμα). Καὶ οὗτος μὲν ἔγει πολυειδεῖς ἴχθυς· οἱ δὲ λιμναῖοι ἐνὸς εἴδους εἰσί. Κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάρονθρον ἐμπεσὼν ὁ ποταμὸς, καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθείσης ὑπὸ γῆς, ἀνατέλλει κατὰ τὴν Χαλωνίτιν ἐκεῖθεν δὲ τὴν πρὸς μὲν Μίλπιν καὶ τὸ τῆς Σεμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα ἐκεῖνός τε καταφέρεται, τεὺς Γορδυαίους ἐν δεξιᾷ ἀφεῖς καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην καὶ ὁ Εὐφράτης τούναυτίου ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν. Πλησιάσαντες δὲ ἀλλήλοις, καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποταμίαν, ὁ μὲν διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον, ὁ δὲ διὰ Βαβυλῶνος· καθάπερ εἴρηται που καὶ ἐν τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην καὶ Ἰππαρχον λόγοις.

§. 9.

Μέταλλα δ' ἐν μὲν τῇ Υσπιράτιδί ἐσι χρυσοῦ κατὰ τὰ 529. Κάρβαλα, ἐφ' ἣ Μένωνα ἔπειμψεν Ἀλέξανδρος μετά σρατιωτῶν ὀλεώχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Καὶ ἄλλα δ' ἐσι μέταλλα, καὶ τὸ τῆς σαμόνκος καλουμένης, ἦν δὴ καὶ Ἀρμένιου καλοῦσε χρῶμα, δρυοιον καλχη. Οὗτο δ' ἐσὶν ἵπποβοτος σφόδρα ἡ χώρα, καὶ οὐχ ἕπτον τῆς Μηδίας, ὡς εἰς Νησαῖοι ἵπποι καὶ 530. ἐνταῦθα γίνονται, οἷσπερ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἔχρωντο· καὶ ὁ σατράπης τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρίους πώλους τοῖς Μιθριακοῖς ἔπειπεν. Ἀρταουάσδης δὲ Ἀντωνίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἵππείας αὐτὴν τὴν καταφράκτου ἐξακισχύλιαν ἵππου ἐκτάξας ἐπέδειξεν, ἢνικα εἰς τὴν Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. Ταύτης δὲ τῆς ἵππείας, οὐ Μῆδοι μόνοι καὶ Ἀρμένιοι ζηλωταὶ γεγόνασσαν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί καὶ γάρ ἐκεῖνοι καταφράκτοις χρῶνται.

§. 10.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς χώρας σημεῖον οὐ σμικρὸν, διὶ Πομπηίου Τιγράνη τῷ πατρὶ τοῦ Ἀρταουάσδου ταλαντα ἐπιγράψαντος ἐξακισχύλια ἀργυρίου, διένειμεν αὐτίκα ταῖς δυνάμεσι τῶν Φωμαίων, σρατιώτη μὲν κατ' ὄνδρα πεντήκοντα δραχμάς *καὶ ἑκατὸν*, ἑκατοντάρχη δὲ χιλίας, ἵππάρχῳ δὲ καὶ χιλιάρχῳ ταλαντον.

§. 11.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφάνης ἀποδίδωσιν, εὑρος μὲν σχοῖνων ἑκατὸν, μῆκος δὲ διπλάσιου τιθεὶς τὴν σχοῖνον τετταράκοντα σαβίων ἐγγυτέρω δ' ἐσὶ τῆς ἀληθείας, μῆκος μὲν θέσθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθὲν, εὑρος δὲ τὸ ἡμισυ, ἡ μικρῷ.

Ψ 4 *...

36ο ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

530. πλεῖον. Ἡ μὲν δὴ φύσις τῆς Ἀρμενίας καὶ δύναμις τοιαύτη.

§. 12.

Ἀρχαιολογία δέ τίς ἔστι περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε τοιαύτη.
 Ἀρμενος ἐξ Ἀρμενίου, πόλεως Θετταλικῆς, ἡ κεῖται μεταξὺ^{πλευτικού οἰκουμενής πετρών}
 Φερῶν καὶ Λασίστης ἐπὶ τῇ Βοΐῳ, καθάπερ εἴρηται, συ-
 εγράτευσεν Ἰάσονι εἰς τὴν Ἀρμενίαν· τούτου φασὶν ἐπώνυμον
 τὸν Ἀρμενίαν οἱ περὶ Κυρσίλου τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον
 τὸν Λαρισσαῖον, ἀνδρες συνεργατευκότες Ἀλεξάνδρῳ· τῶν δὲ
 μετά τοῦ Ἀρμένου, τοὺς μὲν τὴν Ἀκιλισηνὴν οἰκήσαντας, τὴν ὑπὸ^{πλευτικού οἰκουμενής πετρών}
 τοῖς Σωφηνοῖς πρότερον οὖσαν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Συσπιρίτιδι ἔως
 τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς Ἀδιαβηνῆς ἔξω τῶν Ἀρμενιακῶν ὁρῶν.
 Καὶ τὴν ἐσθῆτα δὲ τὴν Ἀρμενιακὴν, Θετταλικὴν φασιν οἶον τοὺς
 βαθεῖς χιτῶνας, οὓς καλοῦσι Θετταλικοὺς ἐν ταῖς τραγῳδίαις,
 καὶ ζωννύουσι περὶ τὰς εἵδη, καὶ ἐφαπτίδας, ὡς καὶ τῶν
 τραγῳδῶν μιμησαμένων τοὺς Θετταλούς. Εἶδει μὲν γάρ αὐτοῖς
 ἐπιθέτου κόσμου τοιούτου τινός· οἱ δὲ Θετταλοὶ μαλισταὶ βα-
 θυγολοῦντες, ὡς εἰκὸς, διὰ τὸ πάντων εἶναι Ἑλλήνων βορει-
 τάτους, καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι τόπους, ἐπιτηδειοτάτην
 παρέσχοντο μίμησιν, τὴν τῶν ὑποκριτῶν διατκευὴν ἐν τοῖς
 531. ἀναπλάσμασι. Καὶ τὸν τῆς ἵππων [δὲ] ζῆλον φασὶν εἶναι
 Θετταλικὸν, καὶ τούτοις ὁμοίως καὶ Μήδοις. Τὴν δὲ Ἰάσονος
 στρατείαν καὶ τὰ Ἰασόνια μαρτυρεῖ· ὡν τινα οἱ δύνασαι κατ-
 εσκεύασσαν παραπλησίως, ὡσπερ τὸν ἐν Ἀβδήροις νεὼν τοῦ Ἰάσο-
 νος Παρμενίων.

§. 13.

Τὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν ὁμοιότητα
 τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀρμενον, ὁμωνύμως
 ἐκείνῳ καλεῖσθαι γάρ Ἀράξην κάκεῖνον, διὸ τὸ ἀπαράξαι τὴν

Οσσαν ἀπὸ τοῦ Ὄλύμπου, ρίζαντα τὰ Τέμπη. Καὶ τὸν ἐν 531.
 Ἀρμενίᾳ δὲ, ἀπὸ τῶν ὄρῶν καταβάντα, πλατύνεσθαι φασι τὸ
 παλαιὸν, καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις, οὐκ
 ἔχοντα διέξοδον. Ιάσονα μητρόμενον τὰ Τέμπη, ποιῆσαι
 τὴν διασφάγα, διὸ ἡς καταράττει υἱονὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν Κασπίαν
 θαλασσαν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωδῆναι τὸ Ἀραξηνὸν πεδίον, διὸ
 οὐ *συμ*βαίνει, ρέων ἐπὶ τὸν καταρρόσκην ὁ πόταμος. Οὗτος
 μὲν οὖν ὁ λόγος, περὶ τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος, ἔχει τι
 πιθανόν· ὁ δὲ Ἡροδότειος οὐ πάνυ φησὶ γάρ ἐκ Ματιανῶν
 αὐτὸν ρέοντα, εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν
 δὲ Σκύθας καὶ Βακτριανούς. Καὶ Καλλισθένης δὲ ἡκολούθησεν
 αὐτῷ.

§. 34.

Λέγονται δὲ καὶ τῶν Λίνιανων τινὲς, οἱ μὲν, τὴν Οὐτίαν
 οἰκῆσαι, οἱ δὲ ὑπερθετῶν Ἀρμενίων ὑπέρ τὸν Ἄβον καὶ τὸν
 Νίβαρον. Μέρη δὲ ἐςὶ τοῦ Ταύρου ταῦτα, ὃν ὁ Ἄβος ἐγγὺς
 ἐις τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Ἐκβάτανα φερούστης παρὰ τὸν Ἀβά-
 ριθός νεών. Φασὶ δὲ καὶ Θρακῶν τινας, τοὺς προσαγορευομέ-
 νους Σαραπάρας, οἵου κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπέρ τῆς
 Ἀρμενίας, πλησίον Γουρανίων καὶ Μηδῶν, θηριώδεις ἀνθρώ-
 πους καὶ ἀπειθεῖς, ὀρεινούς, περισκελιτός τε καὶ ἀποκεφα-
 λιτός· τοῦτο γάρ δηλοῦσιν οἱ Σαραπάραι. Εἴρηται δὲ καὶ τὰ
 περὶ τῆς Μηδείας ἐν τοῖς Μηδικοῖς ὡς εἰκότερος πάντων
 εἰκάζουσι, καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρμενίους συγγενεῖς πως τοῖς
 Θετταλοῖς εἶναι, τοῖς ἀπὸ Ιάσονος καὶ Μηδείας.

§. 15.

Οἱ μὲν δὴ παλαιὸς λόγος οὗτος· ὁ δὲ τούτου νεώτερος καὶ
 κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐν κεφαλαιώ-

531. πρέποι δὲ μέχρι τοσούτου λεχθείς, διεικατεῖχον τὴν Αρμενίαν
Πέρσαι, καὶ Μακεδόνες μετὰ ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ
τὴν Μηδίαν τελευταῖος δὲ ὑπῆρξεν Ὁρόντης ἀπόγονος Ἰδάρ-
νου, τῶν ἐπτά Περσῶν ἐνός. Εἰς' ὑπὸ τῶν Ἀντίοχου τοῦ
μεγαλού στρατηγῶν, τοῦ πρὸς Ρωμαίους πολεμήσαντος, διηρέθη
δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἥρχον οὗτοι, τοῦ βα-

532. σιλέως ἐπιτρέψαντος· ἡττηθέντος δὲ ἐκείνου, προσθέμενοι
Ῥωμαῖοις, καθ' αὐτοὺς ἐτάττοντο βασιλεῖς προσαγορευθέντες.
Τοῦ μὲν οὖν Ἀρταξίου Τιγράνης ἦν ἀπόγονος· καὶ εἶχε τὴν
ἰδίως λεγομένην Ἀρμενίαν· αὗτη δὲ ἦν προσεχής τῇ τε Μηδίᾳ,
καὶ Ἀλβανοῖς, καὶ Ἰβηραις μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ
Εὐξείνῳ Καππαδοκίας. Τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς Ἀρτά-
νης ἔχων τὰ νότια μέρη, καὶ τούτων τὰ πρὸς δύσιν μοσχῶν
κατελύθη δὲ οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, καὶ πάντων κατέση
κύριος ἐκεῖνος. Τύχαις δὲ ἔχρησατο ποιηταῖς. Κατ' ἄρχας μὲν
γάρ ὠμήρευσε παρὰ Πάρθοις· ἐπειτα δὲ ἐκείνων ἔτυχε καθό-
δου, λαβόντων μισθὸν ἐνδομήκοντα αὐλῶνας τῆς Ἀρμενίας·
αὐξηθεὶς δὲ, καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία, καὶ τὴν ἐκείνων
ἐπόρθησε, τὴν τε περὶ Νίνου, καὶ τὴν περὶ Ἀρβηλᾶ· ὑπηκόους
δὲ ἔσχε καὶ τὸν Ἀτροπατηνὸν, καὶ τὸν Γορδυαῖον, μεντὸν
καὶ τὴν λοιπὸν Μεσοποταμίου, ἕτερον δὲ καὶ τὴν Συρίαν αὐτὴν καὶ
Φοινίκην, διαβὰς τὸν Εὐφράτην, ἀνά κράτος εἶλεν. Ἐπὶ το-
σοῦτον δὲ ἐξαρθεὶς, καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίου τῆς Ἰβηρίας
μεταξὺ ταύτης τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην Ζεύγματος, τὸν
ώνομασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δώδεκα ἑρημωθεισῶν ὑπὸ αὐτοῦ
πόλεων Ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. Ἐφθη δὲ ἐπελθὼν
Λεύκολλος, ὁ τῷ Μιθριδάτῃ πολεμήσας, καὶ τοὺς μὲν οἰκή-
τορας εἰς τὴν οἰκείαν ἐκάστου ἀπέλυσε· τὸ δὲ κτίσμα, ἥμιτελες
ἔτι ὅν, κατέτπασε προσβαλὼν, καὶ μικρὸν κώμην κατέλιπεν
ἔξτρατε δὲ καὶ τῆς Συρίας αὐτὸυς καὶ τῆς Φοινίκης. Διαδεξ-

μενος δ' Ἀρταουάσθης ἐκεῖνου, τέως μὲν ηὐτύχει φίλος ὡς 532.
Ῥωμαίοις· Ἀντώνιου δὲ προδιόδοὺς Παρθενίοις ἐν τῷ πρὸς
αὐτοὺς πολέμῳ, δίκαιος ἔτισεν ἀναγθεὶς γὰρ εἰς Ἀλεξάνδρειαν
ὑπ' αὐτοῦ, [καὶ] δέσμος πομπευθεὶς διὰ τῆς πόλεως, τέως μὲν
ἐφρουρεῖτο· ἔπειτ' ἀνηρέθη, συνάπτοντος τοῦ Ἀκτικοῦ πολέ-
μου. Μετ' ἐκεῖνου δὲ πλείους ἐβασιλευσαν ὑπὸ Καίσαρι καὶ
Ῥωμαίοις ὄντες· καὶ νῦν ἔτι συνέχεται τὸν αὐτὸν τράπον.

§. 16.

Ἀπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν Περσῶν ἴερά καὶ Μῆδοις καὶ Ἀρ-
μένοις τετιμήκασι, τὰ δὲ τῆς Ἀναίτιδος διαφερόντως Ἀρμένοις,
ἔν τε ἄλλοις ἰδρυσάμενοι τόποις, καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀκιλισηνῇ.
Ἀνατιθέσαι δ' ἐνταῦθα δούλους καὶ δούλας· καὶ τοῦτο μὲν οὐ
Θαυμαστόν. Ἀλλὰ καὶ Θυγατέρας οἱ ἐπιφανέστατοι τοῦ ἐθνους
ἀνιεροῦσι παρθένους, αἷς νόμος ἐσὶ, καταπορευευθείσαις πολὺν
χρόνον παρὰ τῇ Θεῷ, μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς γάμου, οὐκ
ἀπαξιοῦντος τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν οὐδενός. Τοιοῦτον δέ τι καὶ
Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς Λυδάς· πορνεύειν γὰρ ἀπάστας. 533.
Οὗτω δὲ φιλοφρένως χρῶνται τοῖς ἐρασταῖς, ὡς ε καὶ ξενίαν
παρέχουσι, καὶ δῶρα ἀντιδιδόσσι πλείω πολλάκις, ἡ λαμβά-
νουσιν, οἵτ' ἐξ εὐπόρων οἶκων ἐπιχορηγούμεναι· δέχονται δὲ
οὓς τοὺς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ ἕσου
ἀξιώματος.